

Aan de gemeenteraad van Weert

Weert, **28 NOV. 2019**

Onderwerp : Ontwikkelingen beschermd wonen en maatschappelijke opvang
Kenmerk : 842143/842145

Geachte raadsleden,

Door middel van deze raadsinformatiebrief willen wij u op de hoogte brengen van de laatste ontwikkelingen ten aanzien van de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Op 25 juni 2018 hebben wij u geïnformeerd over het uitstel van de decentralisatie van middelen voor de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Inmiddels heeft een expertiseteam in opdracht van de VNG een advies uitgebracht over de decentralisatie van de middelen. In deze brief worden de landelijke afspraken toegelicht. Ook gaan we in op wat dit betekent voor de nieuw te vormen regio 'beschermd wonen en maatschappelijke opvang Midden-Limburg'.

Huidige situatie

De middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor de regio Noord- en Midden-Limburg worden op dit moment uitgekeerd aan de centrumgemeente Venlo. De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hebben de gemeente Venlo gemandateerd om deze taken uit te voeren.

De huidige werkwijze waarbij een centrumgemeente de taken uitvoert voor alle gemeenten, past niet bij een meer lokale aanpak van deze taken. Daarom wordt er al enige tijd gewerkt aan een nieuw verdeelmodel voor de financiële middelen beschermd wonen. In dit nieuwe verdeelmodel worden de middelen, gefaseerd (ingroeipad), verdeeld over alle gemeenten in plaats van alleen de centrumgemeenten.

Daarnaast zal de verdeling van het geld worden afgestemd op de 'vraag' (verdeling op basis van objectieve criteria) in plaats van het 'aanbod' (historisch gegroeide verdeling).

Advies Expertiseteam VNG over invoering nieuw verdeelmodel

De invoering van het verdeelmodel was eerst voorzien voor 1 januari 2020. Echter, de invoering is uitgesteld, omdat men de invoering van het verdeelmodel heeft gekoppeld aan de wijziging van de Wet langdurige zorg (Wlz). De Wlz wordt opengesteld voor mensen met psychische stoornissen. Een deel van deze mensen krijgt nu beschermd wonen (zorg via de Wmo). Doordat cliënten overgaan van de Wmo naar de Wlz, wordt landelijk een bedrag overgeheveld van de Wmo naar de Wlz. Dit heeft invloed op het budget dat gemeenten zullen krijgen voor deze taak.

De invoering van het nieuwe verdeelmodel is een complexe zaak. De VNG heeft een expertiseteam opgericht, met de opdracht te bekijken op welke manier het proces van decentralisatie van de middelen zo zorgvuldig mogelijk uitgevoerd kan worden. Hierbij staat de continuïteit van hulp en ondersteuning aan cliënten voorop. In het bestuurlijk overleg van 2 juli 2019 is het advies van het Expertiseteam overgenomen door BZK en VWS.

De landelijke afspraken kort samengevat:

1. Gefaseerde invoering objectief verdeelmodel beschermd wonen

Rijk en gemeenten hebben afgesproken in tien jaar tijd tot een gefaseerde invoering van het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen te komen. Dat betekent dat gemeenten in die periode geleidelijk overstappen van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een volledig objectieve verdeling over alle gemeenten, op basis van een nog op te stellen ingroei-pad.

2. Objectieve verdeling middelen beschermd wonen; maatschappelijke opvang blijft centraal gefinancierd

Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld. De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf dat moment onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten. Over de eventuele decentralisatie van de middelen voor maatschappelijke opvang naar alle gemeenten zal op basis van een evaluatie in 2026 een beslissing worden genomen. Wat dit betekent voor de nieuwe regio Midden-Limburg is nog niet helder (zie hieronder bij het kopje 'Aandachtspunten'.)

3. Regionale samenwerking gemeenten

Gemeenten zetten zich onverminderd in voor het tot stand brengen van de beweging om mensen meer in de wijk te huisvesten en te begeleiden in plaats van in een instelling te plaatsen. Gemeenten zijn verplicht regionaal samen te werken om cliënten op een goede manier te kunnen blijven ondersteunen.

4. Het stelsel bevat het principe van een kostenverrekening/woonplaatsbeginsel

Het nieuwe verdeelmodel beschermd wonen betekent dat gemeenten geleidelijk groeien naar een verdeling van middelen over alle gemeenten op basis van objectieve kenmerken. Als gevolg van de scheve verdeling tussen huidige beschikbare voorzieningen in Nederland en objectieve kenmerken voor verwacht gebruik van voorzieningen, betekent dit een forse herverdeling van middelen tussen gemeenten in Nederland. Het beter spreiden van voorzieningen zal zeker enkele jaren in beslag nemen. Bovendien zal het voor bepaalde vormen van (intensieve) zorg niet mogelijk zijn om deze te spreiden. Het blijft dus ook in de toekomst zo dat inwoners van de ene gemeente gebruik maken van voorzieningen in de andere gemeente. Daarom wordt op landelijk niveau bekeken of er een kostenverrekening (bijvoorbeeld op basis van gemeente van herkomst, dus een woonplaatsbeginsel) kan worden bedacht, zodat niet alle kosten terecht komen bij de gemeente die vanuit de historie de voorzieningen in haar gemeente heeft.

Aandachtspunten bij de vorming van de nieuwe regio Midden-Limburg

De gemeenten in Midden-Limburg hebben eind 2016 besloten om op het moment dat elke gemeente haar eigen middelen krijgt voor de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang, deze taken in Midden-Limburgs verband op te gaan pakken. Op Midden-Limburgse schaal is het beter mogelijk om de zorg voor deze kwetsbare inwoners te laten aansluiten op het voorliggend veld. Aanbieders zijn vaak georganiseerd op Midden-Limburgse schaal. Bovendien kan in de nieuwe regio meer grip en sturing ontstaan, omdat we vanaf de start werken met een regionale monitor en goede samenwerkingsafspraken.

Daarmee komt er een eind aan de samenwerking met de centrumgemeente Venlo. Er zijn nog twee andere regio's die een eigen regio willen vormen. Daardoor gaat het totaal aantal regio's voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel van 43 naar 46.

De landelijke afspraken over de invoering van het nieuwe verdeelmodel gaan uit van de samenwerking in de oorspronkelijke 43 regio's. Met de nieuw te vormen regio's is in het advies van het Expertiseteam nauwelijks rekening gehouden. Er wordt alleen gesproken over het ontwikkelen van een kader voor de nieuwe regio's, zodat ook deze regio's middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang kunnen gaan ontvangen vanaf de invoering van het nieuwe verdeelmodel.

De VNG bereidt een notitie voor, zodat de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs op 21 november 2019 het kader voor de nieuwe regio's kan vaststellen. Midden-Limburg is bestuurlijk vertegenwoordigd in deze commissie. We houden daarmee nadrukkelijk de vinger aan de pols. In de meicirculaire 2020 wordt een eerste inzicht gegeven in hoe de verdeling van middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang over de 46 regio's zal zijn.

Gevolgen voor de nieuw te vormen regio beschermd wonen en maatschappelijke opvang Midden-Limburg

Gelet op bovenstaande betekent dit dat de gemeenten in Midden-Limburg op zijn vroegst pas begin juni 2020 weten over welk budget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang zij per 1 januari 2021 kunnen beschikken. Om deze taken zorgvuldig te kunnen inkopen, dient het aanbestedingsproces te starten in het vierde kwartaal van 2019. Op dat moment is het budget dus nog niet bekend. Ook is onduidelijk hoe en wanneer de punten uit het advies van het Expertiseteam worden uitgewerkt. Gelet op deze onduidelijkheden is het niet verantwoord om als nieuwe regio per 1 januari 2021 te starten.

In het bestuurlijk overleg met de gemeenten van Noord- en Midden-Limburg d.d. 25 september 2019 is daarom afgesproken dat we ervoor kiezen om per 1 januari 2022 een nieuwe regio beschermd wonen en maatschappelijke opvang Midden-Limburg te vormen. De gemeenten in Noord-Limburg hebben aangegeven dat zij zich hierin kunnen vinden. Dit door de hele regio Noord- en Midden-Limburg gedragen standpunt is ook richting de rijksoverheid (BZK/VWS) en de VNG gecommuniceerd. Concreet betekent dit dat de huidige samenwerking met de centrumgemeente Venlo een jaar wordt verlengd, dus in 2021 wordt voortgezet. De Regiovisie bijzondere doelgroepen vormt nog steeds het kader waarbinnen de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang worden uitgevoerd.

Hoe nu verder?

In de jaren 2020 en 2021 wordt de huidige werkwijze voortgezet: centrumgemeente Venlo blijft gemandateerd om de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor de regio Noord- en Midden-Limburg uit te voeren voor de regiogemeenten. Het (historische) rijksbudget is daarbij taakstellend.

Op basis van het eerder opgestelde Implementatieplan zullen de Midden-Limburgse gemeenten zich voorbereiden op het zelfstandig kunnen uitvoeren van de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang per 1 januari 2022.

Wij zullen u blijven informeren over de voortgang. Mocht u nog vragen hebben over dit onderwerp, dan kunt u contact opnemen met Saskia Doek van de afdeling OCSW. Zij is telefonisch bereikbaar op (0495) 575 487 en per e-mail via s.doek@weert.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

b.c.

M.J.M. Meertens
gemeentesecretaris

b.c.

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester

